

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 19. Christophorus Mendoc̃a captivos in libertatem asserit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

ventos, excusatâ præteritâ oblivione, singulos donat; quod dum facit, conspicit in navigii concavo nescio quid contextum ramis sedulo asservari, suspicatusque quod erat, fœminam & infantem cum morte colluctantes reperit: statim ergo infantem jamjam moriturum abluit: fœminam verò fotam nostris mysteriis informavit. Ex hac viginti-quinque dierum expeditione cognovit Ximenius aliquot oppida ad Tebiquarim de novo posse fundari, si copia Sociorum suppeteret. Ad suum oppidum redux, cognito, Ethnicos circumquaque incolentes annonâ laborare, ingentes ipse sementes fecit, eo fine, ut inediâ corporum premente, ad se frequentes accederent, panem animarum eâ occasione petaturi. Nec eum fefellit opinio, numerosis turmis ad eum perpetuò undique confluentibus. Subidem tempus ibidem grassata pestis supra nongentos mortales absumpsit. Ex omni verò ætate mille & triginta-quatuor capitibus initialis Sacramenti aquæ infusæ sunt.

JOANNES Suarius per scopulos, immitissima loca, ex Sancti Joachimi oppido etiam eò ire ausus, fame & fatigatione non semel fatiscens, numerosam Ethnicorum turmam ad oppidum reduxit: è quibus centum ægros in ipsâ excursionem sacro Fonte ablutos ad cœlos, ut spes est, statim transmisit. Aliâ in expeditione sexaginta ægris baptizatis, multos alios secum traxit suo tempore initiandos: ipse & Christophorus Arenas, per vices, uno domi remanente, nunquam sine prædâ animarum excurrerent: unde factum, ut Sancti Joachimi oppidum ex parvis principiiis jam ferè alias colonias numerositate incolarum æquaret. Hoc etiam anno Joannes Suarius non nescius Barbaricorum morum, quos supra retuli, sepulchro fœminæ recentè sepultæ aure admotâ, cum per lapidum congestorum foros tenuem halitum percepisset, tantam amotis lapidibus diligentiam adhibuit, ut ab volente expresserit in sepulchro Baptismi desiderium, quem post sufficientem catechesim ante mortem felicissima mulier admisit. Sanctorum Cosmæ & Damiani sedes, superiori anno erecta, ducentas supra mille familias censebat, ex quo numero hoc anno, præter benè magnam infantium multitudinem, octingenta & octoginta-quinque adulta capita digna reperta sunt, quibus Adrianus Formosus sacras undas infunderet. In Sancti Michaëlis oppido fructus hujus anni fuit, duodecim supra sexcentos omnis ætatis homines baptizasse. In Sancti Thomæ colonia sexcenti nonaginta-duo adulti, & quadringenti nonaginta & unus infantes, Christo per Baptismum accessere. Hujus oppidi incolas afflixere tygrides, eâ vicissitudine successuum, ut satis appareret immisissas ab Divinâ Justitiâ: nam postquam novendiale sacrificium, invocatâ Reginâ Cœlorum, promissâque scelerum emendatione, institutum est, feræ disparuere. Sed veteratoribus ad abjuratas artes redeuntibus, redire etiam tygrides, solitam rabiem exercentes; quæ triduo supplicio peracto rursum quidem evanuerunt: at ubi tertio recruderent vitia, dentes etiam eò avidius exeruere, quò Divina Nemesis iteratione irritatior erat; nec ante cessit plaga, quam seriam constantemque in abjuratis vitiis exercitationem adhiberent. Illud in hoc Dei flagello notabile fuit, quòd tygrides nullum discernerint, nisi aut ariolandi arte famosum, aut in avità superstitione pertinacem. Adde, quòd fera nulla, adhibita licet summâ curâ, & fabricatis ubique castibus, capi potuerit: ut satis constaret eas feras immisissas à Deo fuisse, tamdiu lævaturas, quamdiu novi homines puniendi materiam præbuisent. In Araricensi Nativitatis Virgineæ oppido trecentos nonaginta-duo provectæ ætatis homines, & trecentos triginta-tres infantes, Paulus Benavidius salutaribus aquis immerfit. De Baptismis in Sanctæ Annæ coloniâ factis, quia codices perièrunt, idem esto ferè judicium. Adeò ut per Tapensem Provinciam, si Baptizatos in Iesu-Mariano & Sancti Christophori oppidis, de quibus infra dicam, recenseas, hic annus inter fertilissimos numerari possit.

INTER tantam felicitatem multa præter morem contigerunt gignendæ formidini obnoxia: & Socii omnia, in id quòd maximè metuebant, in Mamalucorum scilicet invasiones, non ineptè retorquebant, jamque prænuncii rumores de latronum consiliis per pleraque Neophytorum nostrorum oppida percrebuerant: quos

Utilitas expeditionis.

CAPUT XVIII.
De variis rebus per Tapensem Provinciam patris.

Utiliter excurritur.

Mulier sepulta baptizatur.

885 baptizati.

Item mille centum & octoginta-tres.

Tygrides ad nutum Dei faciunt.

Septingenti & amplius Christiani loti.

Et forsitan alii totidem.

CAPUT XIX.
Christophorus Mendonga captivos in libertatem asserit.

ut anteverteret Petrus Romerus, in Paraquariam negotiorum ergo abiturus, Christophorum Mendocam Jesu-Mariano oppido (quod in finibus Tapensis provinciæ erat) præfecerat, cum mandatis, ut strenuè in omnes hostium conatus intendens, quæ per se, quæ per alios, pericula præveniret; & ne viro autoritas decisset, voluit cæteros Tapensis provinciæ Socios, in rebus ad defensionem pertinentibus, se absente, ei subijci. Igitur Christophorus Mendocæ, ubi ad Jesu-Marianum oppidum pervenit, quicquid ad defensionem conducere arbitratus est, sedulo ordinavit. Has res agenti exploratores nunciant, ab prædonibus belli causas quæri, quas evolvere non erit inutile. Solebant Mamalucæ ab hinc multis retrò annis, ex Australibus Brasiliæ oppidis maris littora radentes, in celocibus eò usque adnavigare, donec in ea parte se sisterent, ubi magnum flumen ab Sancto Spiritu dictum, è Tapensis provinciæ fluviiis originem fumens, in Oceanum se exonerat. Per quod flumen paululum progressi cum littoralibus Indis commercia sua exercebant, ferramenta, vestes, & id genus plurima pro captivis Barbaris commutabant. Indi advectis mercibus inescati, populares suos subinde illatâ vi divendebant, aut factâ in Mediteraneis regionibus populatione materiam ditandi quærebant: passimque hi Mamalucorum amici, aut confidentes dicebantur; qui hoc, de quo agimus, tempore eò progressi sunt, ut multos ex pagis Jesu-Mariano Neophytorum nostrorum oppido subcensitis abigere ausi fuerint. Quæ res per eos, qui fugâ è vinculis salutem sibi quæsierant, divulgata, Tapensium Indorum animos ingenti timore, & Patres nostros gravissimâ curâ perturbavit, præsertim cum non ignorarent, Mamalucos ægerimè laturus, materiam mercimoniorum suorum per Societatem sibi substrahi; & potius consilia belli capturos, quàm passuros servitiorum spe se deturbari. Igitur quasi classico dato, omnium animi ad repugnandum erecti sunt; sed in primis Jesu-Marianorum, qui recenti injuriâ affecti, sumptis armis, magno numero in eam se partem copulère, per quam populares sui in captivitatem abigi dicebantur. Quos comitati Christophorus Mendocæ & Petrus Mola, non diu post iniquos abactores assequuti sunt; captosque, assertis prius in libertatem captivis, ad Paranam, ne quid tale deinceps auderent, ablegavère. Valuit factum ad ipsos abactores Christo lucrandos, & conciliandos undequaque Ethnicos, qui perspicientes ipsis Patribus curam inesse defendendorum Indorum, summis votis ambiebant in suis terris nova oppida ab Societate condi, aut ad jam fundata commigrare: satisque constat, eâ occasione multis in oppidis quamplurimos in libertatem filiorum Dei fuisse assertos.

Iniqua Mamalucorum commercia.

Multi Barbari reducuntur.

CAPUT
XX.
Christophorus Mendocæ variarum regionum populos sollicitat ad fidem.

Tebiquarim adit.

Caaguarium regio.

SED præcipua Sociorum cura erat, populos mari obversos ad Fidem sollicitandi, conciliandique, ne decepti ab Mamalucis, adunatis viribus, Tapensi provinciæ perniciem adferrent. Verùm quamvis summam in ea re Christophorus Mendocæ missis nunciis posuisset, pluresque Barbaros obnoxios donis sibi fecisset, multi tamen in impietate persistebant. Inter quos Jaguacaporuus, ab circumjacentibus populis pro Numine habitus, fretus affinitatibus, ausus fuerat de mactandis Patribus sermonem ferere. Quare quia non admodum prosperè per nuncios res agebatur, Christophorus Mendocæ ad Tebiquarim fluvium, Ethnicos in partes pellecturus, multorum dierum itinere perrexit, populisque dicendi vi persuadere conatus est, ne crederent Mamalucis. Domum redux ad Caaguarium expeditionem se accinxit: timebatur enim, ne per eorum terras hostes iter arripere. Porro Caagua populosa regio est, inter Tapensem Provinciam & mare Atlanticum media, hætenus intacta & impervia Europæis, destinata tamen nostris laboribus, quando operæ suppeterent. In quem finem Caaguæ ad Tapensem Provinciam venientes, ab nostris Sociis benevolè recipiebantur, largiterque donabantur. Fortè sub id tempus quamplurimi ad Jesu-Marianum oppidum commercii ergo convenerant, ab quibus Christophorus Mendocæ non ægrè impetravit, ut se in comitatu ad suam patriam ducerent. Capto itineris consilio, numerosam Neophytorum turbam seligit usui futuram, si alicunde vis pararetur. Eo comitatu se, dat in viam: post aliquot dierum iter, Ibiaensium fines, ubi Jaguacaporuus incolebat,

ingressus